

Ödemeler Alanında Sunulan İş Modellerinin Ödeme Hizmeti Türleri ile İlişkilendirilmesine İlişkin Rehber

Eylül 2022

Amaç

Bu Rehber ile ödemeler alanında sıklıkla karşılaşılmakta olan iş modellerinin 6493 sayılı "Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun"da (6493 sayılı Kanun) sayılan ödeme hizmetleri ile ilişkilendirilmesi ve bu kapsamda uygulamada düzenlemelere uyum ve yetki ile ilgili hususlarda yeknesaklık sağlanması amaçlanmıştır.

Bu kapsamda, Kuruluşlarca ödeme hizmetleri alanında sunulan hizmetler, mevcut düzenlemeler ve Kuruluşların iş modelleri çerçevesinde incelenmiş, sektörde uygulaması bulunan faaliyetler/iş modelleri 6493 sayılı Kanun'un 12 nci maddesi ve 18 inci maddesinin ikinci fıkrası kapsamında değerlendirilmiştir. Faaliyet alanı/iş modeli detayında ödemeler alanında sunulmakta olan başlıca faaliyetlerin Kanunda yer alan ödeme hizmetleri ile ne şekilde ilişkilendirildiği ekte yer alan Tablo 1'de özetlenmiş bulunmaktadır.

Rehberde aynı zamanda faaliyet izni başvurularında veya Kuruluşların faaliyet izni genişletme başvurularında yer verdikleri iş modellerinin/faaliyet alanlarının Kanun kapsamında hangi ödeme hizmeti türlerini kapsadığının anlaşılmasına yönelik olarak başvurularda yol gösterici olacağı düşünülen bilgilere de yer verilmiştir. Böylelikle, Bankamıza yapılacak başvurularda faaliyette bulunulmak istenilen alanların Kanun kapsamında en doğru şekilde değerlendirilmesi ve başvuruların daha sağlıklı şekilde sonuçlandırılması sağlanabilecektir.

6493 sayılı Kanun'da 7192 sayılı "Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" ile değişiklik yapılarak Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun (BDDK) ödeme ve elektronik para kuruluşlarının düzenleme ve denetimine ilişkin yetkilerinin Bankamıza devredilmesi sonrasında 6493 sayılı Kanun kapsamında Bankamızca hazırlanan Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para İhracı ile Ödeme Hizmeti Sağlayıcıları Hakkında Yönetmelik (Yönetmelik) 1/12/2021 tarihli ve 31676 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış ve 27/6/2014 tarihli ve 29043 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para İhracı ile Ödeme Kuruluşları ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Yönetmelik (Mülga Yönetmelik) yürürlükten kaldırılmıştır.

Mülga Yönetmeliğin 10 uncu maddesinin 2018 yılında değişen birinci fıkrasında "*Kuruluş, Kanununun 12 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan ödeme hizmetlerinden faaliyet izni başvurularında belirtilenler ile sınırlı olmak üzere faaliyette bulunur. Kanununun 12 nci maddesinin birinci fıkrasında düzenlenen, ancak faaliyet izni başvurusunda belirtilmeyen ödeme hizmetlerinin sunulabilmesi için gerçekleştirilmesi planlanan faaliyete ilişkin olarak Kuruldan izin alınması zorunludur.*" hükmü yer almaktaydı.

Yönetmeliğin 15 inci maddesinin birinci fıkrasında da "*Kuruluş, 4 üncü maddenin birinci fıkrasında yer alan ödeme hizmetlerinden faaliyet izni başvurularında belirtilenlerden Bankaca uygun görülenler ile sınırlı olmak üzere faaliyette bulunur. 4 üncü maddenin birinci fıkrasında düzenlenen, ancak faaliyet izni başvurusunda belirtilmeyen ödeme hizmetlerinin sunulabilmesi için gerçekleştirilmesi planlanan faaliyete ilişkin olarak Bankadan izin alınması zorunludur.*" hükmü bulunmaktadır.

Bu kapsamda, 2018 yılından itibaren ödeme hizmetleri alanında lisansa tabi olarak hizmet sunan kuruluşların 6493 sayılı Kanun'un 12 nci maddesinin birinci fıkrası kapsamında sunabilecekleri hizmetler, verilen izinlere ilişkin resmi belgelerde açıkça yer almakta, ayrıca Resmi Gazete'de yayımlanmaktadır ve kuruluşlar sadece verilen lisans kapsamındaki hizmetleri sunabilmektedirler.

Diğer taraftan, ödeme hizmetlerinin açıklandığı ve faaliyet alanlarının ve iş modellerinin temel seviyede de olsa ödeme hizmetleri ile bağlantılı olarak ele alındığı rehber bir dokümana ihtiyaç duyulduğu değerlendirilmiş ve bu kapsamda işbu Rehber hazırlanmıştır.

Rehberde yer alan değerlendirmeler genel hususlar açısından bir çerçeve çizmek amaçlı oluşturulmuş olup iş modellerinin özelliklerine göre Bankamız tarafından yapılacak değerlendirmeler çerçevesinde Kuruluşların 6493 sayılı Kanun kapsamında yetkilendirilme ihtiyaçlarının farklı şekilde yorumlanması mümkün bulunmaktadır. Ayrıca, Rehberde yer verilenlerden farklı bir iş modeli kurgulanması, iş modellerinin birleştirilmesi ve değiştirilmesi gibi durumlarda mutlak suretle ihtiyaç duyulan yetkilerin kurgulanan yeni modele göre değerlendirilmesi gerekecektir.

1. Kanun Kapsamında Ödeme Hizmetleri ve Ödeme Hizmeti Sağlayıcılar

6493 Sayılı Kanun'un 12 nci maddesinin birinci fıkrasında ödeme hizmetleri;

- Ödeme hesabına para yatırılması ve ödeme hesabından para çekilmesine imkân veren hizmetler de dâhil olmak üzere ödeme hesabının işletilmesi için gerekli tüm işlemler,
- Ödeme hizmeti kullanıcısının ödeme hizmeti sağlayıcısı nezdinde bulunan ödeme hesabındaki fonun aktarımını içeren, bir defaya mahsus olanlar da dâhil doğrudan borçlandırma işlemi, ödeme kartı ya da benzer bir araçla yapılan ödeme işlemi ile düzenli ödeme emri dâhil para transferi,
- Ödeme aracının ihraç veya kabulü,
- Para havalesi,
- Gönderen tarafından ödeme işleminin yapılmasına ilişkin onayın bir bilişim veya elektronik haberleşme cihazı aracılığıyla verildiği ve ödemenin ödeme hizmeti kullanıcısı ile mal veya hizmet sağlayan arasında sadece aracı olarak faaliyet gösteren bir bilişim veya elektronik haberleşme işletmecisine yapıldığı ödeme işlemi,
- Fatura ödemelerine aracılık edilmesine yönelik hizmetler,
- Ödeme hizmeti kullanıcısının isteği üzerine başka bir ödeme hizmeti sağlayıcısında bulunan ödeme hesabıyla ilgili sunulan ödeme emri başlatma hizmeti,
- Ödeme hizmeti kullanıcısının onayının alınması koşuluyla, ödeme hizmeti kullanıcısının ödeme hizmeti sağlayıcıları nezdinde bulunan bir veya daha fazla ödeme hesabına ilişkin konsolide edilmiş bilgilerin çevrim içi platformlarda sunulması hizmeti,
- Ödemeler alanında toplam büyüklük veya etki alanı açısından Bankaca belirlenecek seviyeye ulaşan diğer işlem ve hizmetler

olarak sınıflandırılmıştır.

Bununla birlikte, 6493 sayılı Kanun'un 12 nci maddesinin ikinci fıkrasında;

- Ödeme işleminin aracı kullanılmaksızın doğrudan alıcıya nakit olarak yapılması,
- Ödeme işleminin, gönderen ya da alıcı namına mal veya hizmet pazarlığına ya da alım satımına yetkili olan ticari temsilci aracılığıyla yapılması,
- Kâr amacı gütmeyen veya yardım amacıyla yapılan faaliyetler çerçevesinde paranın nakit olarak toplanması ve teslimi suretiyle yapılan ödeme işlemleri,
- Mal veya hizmet alımından kaynaklanan ödeme işleminin gerçekleştirilmesinden hemen önce ödeme hizmeti kullanıcısının açık talebi üzerine, işlemin bir parçası olarak nakit paranın alıcıdan gönderene verildiği hizmetler,
- Ödeme hesabına bağlı olmaksızın nakit olarak gerçekleşen döviz alım ve satım işlemleri,

- 6102 sayılı Kanun kapsamındaki kıymetli evrak, yabancı banka çekleri, seyahat çekleri ve kâğıt posta havalelerinden herhangi biriyle gerçekleşen ödeme işlemleri,
 - Sistemlerde; Banka, mutabakat kuruluşu, merkezî karşı taraf, takas odaları, ödeme hizmeti sağlayıcıları ve sistemin diğer katılımcılarının aralarında kendi nam ve hesaplarına gerçekleştirdikleri ödeme işlemleri,
 - Bu fıkranın (f) bendi kapsamında belirtilen tüzel kişiler ve sermaye piyasası kurumlarınının 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu kapsamındaki sermaye piyasası faaliyetleri ile ilgili ödeme işlemleri,
 - Teknik hizmet sağlayanların sunduğu, ödeme hizmetlerinde provizyon işlemlerinin yapılmasını destekleyen, verinin işlenmesi, saklanması, güvenliğinin sağlanması, gizliliğinin korunması ve doğrulanması ile bilgi teknolojisi, iletişim ağı ve ödeme hizmetleri için kullanılan araçların tedarik ve bakımını kapsayan, teknik hizmet sağlayanların işlemin herhangi bir anında transfer edilen fonun sahibi olmadığı hizmetler,
 - Sadece ödeme aracını çıkaranın iş yerinde, sınırlı bir hizmet sağlayıcı ağında ya da sınırlı bir mal veya hizmet çeşidi için ödeme aracını ihraç eden ile yapılan ticari bir anlaşma çerçevesinde gerçekleştirilen mal veya hizmet alımında kullanılabilen araçlara ilişkin işlemler,
 - Bir bilişim veya elektronik haberleşme cihazı aracılığıyla gerçekleşen, bilişim veya elektronik haberleşme işletmecisinin ödeme hizmeti kullanıcısı ile mal veya hizmet sağlayıcısı arasında sadece aracı olarak faaliyet göstermediği durumlarda, satın alınan mal veya hizmetlerin bilişim veya elektronik haberleşme cihazına aktarıldığı ve söz konusu cihaz aracılığıyla kullanıldığı ödeme işlemleri,
 - Ödeme hizmeti sağlayıcıları ile bunların temsilcileri veya şubeleri arasında kendi nam ve hesaplarına yapılan ödeme işlemleri,
 - Ana şirket ile bağlı ortaklıkları veya bağlı ortaklıkların kendi aralarında gerçekleşen ve aynı gruba ait bir şirket dışında hiçbir ödeme hizmeti sağlayıcısının aracılık etmediği ödeme hizmetleri,
 - Ödeme hizmetlerinden herhangi birini sunmayan ve ödeme hesabından para çeken müşteri ile yapılmış çerçeve sözleşmenin tarafı olmayan bir hizmet sağlayıcı tarafından işletilen ve kart çıkaran bir veya daha fazla kuruluş adına çalışan ATM'ler aracılığıyla nakit çekimi hizmetleri,
 - Bankaca belirlenecek diğer işlem ve hizmetler
- 6493 sayılı Kanun kapsamında ödeme hizmeti olarak değerlendirilmemektedir.

Ayrıca, 6493 sayılı Kanun'un 13 üncü maddesinin birinci fıkrasında;

- 5411 sayılı Kanun kapsamındaki bankalar,
 - Elektronik para kuruluşları,
 - Ödeme kuruluşları,
 - Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi
- ödeme hizmeti sağlayıcısı olarak kabul edilmektedir.

Bu kapsamda, Bankamız ve yukarıda sayılan ödeme hizmeti sağlayıcıları dışındaki kişilerin ödeme hizmeti sunması yasaktır.

2. Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para İhracı Faaliyetlerinin Kapsamı

2.1 Ödeme Hesabına Para Yatırılması ve Ödeme Hesabından Para Çekilmesine İmkan Veren Hizmetler de Dâhil Olmak Üzere Ödeme Hesabının İşletilmesi İçin Gerekli Tüm İşlemler:

6493 sayılı Kanun'un 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (r) bendinde ödeme hesabı "*Ödeme hizmeti kullanıcısı adına açılan ve ödeme işleminin yürütülmesinde kullanılan hesap*" olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca, mezkur maddenin (u) bendinde ödeme işlemi "*Gönderen veya alıcının talimatı üzerine gerçekleştirilen fon yatırma, aktarma veya çekme faaliyeti*" olarak tanımlanmıştır.

6493 sayılı Kanun'un 12 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan söz konusu ödeme hizmeti, ödeme kuruluşu tarafından ödeme hesabı açılması, ödeme hesabına para yatırılması ve ödeme hesabından para çekilmesi gibi hizmetleri kapsamaktadır.

2.2 Ödeme Hizmeti Kullanıcısının Ödeme Hizmeti Sağlayıcısı Nezdinde Bulunan Ödeme Hesabındaki Fonun Aktarımını İçeren, Bir Defaya Mahsus Olanlar da Dâhil Doğrudan Borçlandırma İşlemi, Ödeme Kartı ya da Benzer Bir Araçla Yapılan Ödeme İşlemi ile Düzenli Ödeme Emri Dâhil Para Transferi

6493 sayılı Kanun'un 12 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan bu ödeme hizmeti, "*Ödeme Hizmeti Kullanıcısının Ödeme Hizmeti Sağlayıcısı Nezdinde Bulunan Ödeme Hesabındaki Fonun Aktarımını İçeren Ödeme Kartı ya da Benzer Bir Araçla Yapılan Ödeme İşlemi*" ve "*Düzenli Ödeme Emri Dâhil Para Transferi*" olarak değerlendirilebilir. Bu kapsamda, ödeme hesabındaki fonun aktarımını içeren ödeme işlemleri ve para transferleri söz konusu ödeme hizmeti kapsamına girmektedir.

Sektöre bakıldığında, 6493 sayılı Kanun'un 12 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan bu ödeme hizmeti, temel olarak ödeme hizmeti kullanıcısının ödeme hesabındaki fonunun herhangi bir ödeme hizmeti sağlayıcısı nezdindeki başka bir ödeme hizmeti kullanıcısının hesabına transferi işlemlerini tanımlamaktadır.

2.3 Ödeme aracının ihraç veya kabulü

6493 sayılı Kanun'un 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (ö) bendinde ödeme aracı "*Ödeme hizmeti sağlayıcısı ile kullanıcısı arasında belirlenen ve ödeme hizmeti kullanıcısı tarafından ödeme emrini vermek için kullanılan kart, cep telefonu, şifre ve benzeri kişiye özel araç*" olarak tanımlanmaktadır.

Mezkur maddenin (p) bendinde ise ödeme emri "*Ödeme hizmeti kullanıcısı tarafından ödeme işleminin gerçekleşmesi amacıyla ödeme hizmeti sağlayıcısına verilen talimat*" olarak tanımlanmaktadır.

Bu kapsamda, ödeme işleminin gerçekleştirilmesi amacıyla ödeme hizmeti sağlayıcısına talimat vermek için kullanılan kişiye özel araçlar ödeme aracı olarak kabul edilmektedir. Günümüzde ödeme araçları genel olarak kart, cep telefonu ve dijital cüzdan olarak karşımıza çıkmaktadır.

Ödeme aracının ihracı, ödeme hizmeti sağlayıcısı tarafından, ödeme işlemlerini başlatmak ve işlemek için gönderene ödeme aracı sağlanmasına ilişkin bir ödeme hizmetidir. Diğer bir ifadeyle, ödeme hizmeti kullanıcısı ile imzaladığı sözleşme kapsamında ödeme aracına ilişkin hukuki sorumluluğun üstlenilmesi suretiyle, ödeme hizmeti sağlayıcısı tarafından ödeme aracının ödeme işlemleri başlatmak ve işlemek için ödeme hizmeti kullanıcısının kullanımına hazır hale getirilmesi sürecini ifade etmektedir.

Ödeme aracının kabulü ise, ödeme aracı kullanılarak ilgili ödeme işleminin gerçekleşmesi için ödeme hizmeti sağlayıcısı tarafından işyerine fon transferi yapılmasıyla sonuçlanacak şekilde sunulan ve işyeri ile anlaşılmasını da içeren hizmet olarak tanımlanabilecektir. Başka bir deyişle, ödeme hizmeti sağlayıcısının ödeme hizmeti kullanıcısı ile imzaladığı sözleşme kapsamında bir ödeme aracının işyerinde kullanılabilmesine dair ödeme işlemlerinin kabul edilmesi ve işlenmesi suretiyle işyerine fon aktarımı gerçekleştirilmesine ilişkin hizmet sunulması sürecini içermektedir.

2.4 Para Havalesi

6493 sayılı Kanun'un 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (y) bendinde para havalesi "*Gönderen veya alıcı adına herhangi bir hesap açılmaksızın gönderenin, alıcıya veya alıcı adına hareket eden ödeme hizmeti sağlayıcısına fon aktarımı gerçekleştirdiği ödeme hizmeti*" olarak tanımlanmaktadır.

Bu kapsamda, söz konusu ödeme hizmeti türünde öncelikle gönderen veya alıcıdan en az biri adına hesap açılmamış olması gerekmektedir. Sonrasında ise fonun gönderen tarafından alıcı veya alıcı adına hareket eden ödeme hizmeti sağlayıcısına aktarılması gerekmektedir. Bu çerçevede, gönderen ve alıcı adına açılmış ödeme hesapları arası fon aktarımları 6493 sayılı Kanun kapsamında para havalesi olarak nitelendirilmemekte olup bu şekilde gerçekleştirilen fon aktarımları 6493 sayılı Kanun'un 12 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi çerçevesinde para transferi olarak görülmektedir.

2.5 Gönderen Tarafından Ödeme İşleminin Yapılmasına İlişkin Onayın Bir Bilişim veya Elektronik Haberleşme Cihazı Aracılığıyla Verildiği ve Ödemenin Ödeme Hizmeti Kullanıcısı ile Mal veya Hizmet Sağlayan Arasında Sadece Aracı Olarak Faaliyet Gösteren Bir Bilişim veya Elektronik Haberleşme İşletmecisine Yapıldığı Ödeme İşlemi

Söz konusu ödeme hizmeti sektörde "*mobil ödeme*" işlemi olarak nitelendirilmektedir. Mobil ödeme, kullanıcıların satın aldıkları mal ve hizmetin ödemesinin, faturalı hatlarda kullanılan cep telefonu faturasına yansıtılması, ön ödemeli hatlarda ise yüklenen bakiyeden düşülmesi suretiyle gerçekleştirildiği ödeme modelidir.

Herhangi bir ödeme işleminin söz konusu ödeme hizmeti kapsamına girmesi için öncelikle işleme ilişkin onayın bilişim veya elektronik haberleşme cihazı aracılığıyla verilmesi gerekmektedir. Sonrasında ise ödemenin alıcı ile mal/hizmet sağlayan satıcı arasında sadece aracı olarak faaliyet gösteren bir bilişim veya elektronik haberleşme işletmecisine yapılması gerekmektedir.

6493 sayılı Kanun'un 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde elektronik haberleşme işletmecisi "*5/11/2008 tarihli ve 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu çerçevesinde tanımlanan işletmeci*" olarak tanımlanmaktadır. 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu'nun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (z) bendinde ise işletmeci "*Yetkilendirme çerçevesinde elektronik haberleşme hizmeti sunan ve/veya elektronik haberleşme şebekesi sağlayan ve alt yapısını işleten şirket*" olarak tanımlanmaktadır.

Diğer yandan, Yönetmelik kapsamında bu hizmetlerin, aracı olarak faaliyet gösteren bilişim veya elektronik haberleşme işletmecisinin kontrolünü elinde bulundurduğu ve temsilcisi olduğu kuruluş tarafından yerine getirileceği, düzenlenmiş, ayrıca elektronik haberleşme hizmeti sunmak üzere yetkilendirilmiş işletmecilerin ön ödemeli aboneleri tarafından elektronik haberleşme hizmeti için ödenen tutarların elektronik haberleşme hizmeti dışında mal veya hizmet alımı için kullanılması 6493 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi kapsamında ödeme hizmeti olarak kabul edileceği hüküm altına alınmıştır.

Mobil ödeme hizmetinde mal/hizmet alan kişi telefon faturasını işlem tarihinden sonraki bir tarihte ödeyebilmektedir. Müşterinin mal/hizmeti alıp bedelini sonraki bir tarihte ödemesi, Kuruluş tarafından müşteriye avans/kredi sağlandığı izlenimini doğurabilmektedir.

Konuyla ilgili olarak, Yönetmeliğin 16 ncı maddesinin ikinci fıkrasında bu şekilde ödenmesine aracılık edilen tutarın aracı olarak faaliyet gösteren bilişim veya elektronik haberleşme işletmecisinin düzenlediği faturaya yansıtılması suretiyle, faturanın son ödeme tarihine kadar tahsil edilmesinin kredi sayılmayacağı ve bu çerçevede gerçekleştirilen ödeme hizmetlerinde kuruluşun, mal veya hizmet tutarını tahsil edilmediği sürece alıcıya ödeme yapamayacağı veya yapılacak ödemeler için garanti veremeyeceği hüküm altına alınmıştır.

Söz konusu hükümler, mal/hizmet bedelinin faturanın son ödeme tarihine kadar tahsil edilmesinin kredi sayılmayacağını belirtmekle birlikte söz konusu fatura ödenmeden üye işyerine ödeme yapılamayacağını veya ödeme için garanti verilemeyeceğini belirtmektedir. Sektöre bakıldığında, bazı kuruluşların üye işyerlerinin söz konusu riskini azaltmak için üçüncü taraf bir Şirket ile "*Halefiyet Sözleşmesi*" yapma yoluna

başvurduğu görülmekte olup bu şekilde yapılandırılan uygulamaların tasarımına ilişkin olarak ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde tedbirli bir yaklaşım izlenerek azami dikkat gösterilmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir.

Diğer yandan 6493 sayılı Kanun'un 12 nci maddesinin ikinci fıkrasının (ı) bendi kapsamında "Bir bilişim veya elektronik haberleşme cihazı aracılığıyla gerçekleşen, bilişim veya elektronik haberleşme işletmecisinin ödeme hizmeti kullanıcısı ile mal veya hizmet sağlayıcısı arasında sadece aracı olarak faaliyet göstermediği durumlarda, satın alınan mal veya hizmetlerin bilişim veya elektronik haberleşme cihazına aktarıldığı ve söz konusu cihaz aracılığıyla kullanıldığı ödeme işlemleri" Kanun kapsamında ödeme hizmeti olarak değerlendirilmemektedir.

2.6 Fatura Ödemelerine Aracılık Edilmesine Yönelik Hizmet

6493 sayılı Kanun'un 12 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi kapsamında "Fatura Ödemelerine Aracılık" hizmeti sunan Kuruluşlar, elektrik, su, doğalgaz, internet, dijital yayın, GSM vb. gibi faturaların ödenmesine aracılık etmek için fatura üreten kurumlarla anlaşma yapmaktadırlar. Yapılan anlaşmalar kapsamında Kuruluşlar, ister mobil uygulama/web isterse de temsilci/şube üzerinden fatura tahsilat hizmeti sunabilmektedirler.

Mobil uygulama veya web üzerinden fatura ödemek isteyen Kuruluş müşterisi uygulama üzerinden abone numarası ile fatura sorgulaması yapıp hesabındaki bakiye veya kredi kartı ile ödeme gerçekleştirebilmektedir. Aynı şekilde, temsilci/veya şube üzerinden de fatura ödemesi gerçekleştirilebilmektedir.

Konuyla ilgili olarak, "fatura ödemelerine aracılık" hizmetinin kapsamının belirlenmesi önem arz etmektedir. Kanun koyucunun "fatura ödemelerine aracılık edilmesine yönelik hizmetleri" diğer ödeme hizmetlerinden ayırarak münhasıran düzenlediği hususunun dikkate alınması gerekmektedir. Bu yönde bir düzenleme ile Kanun koyucunun, bir abonelik sözleşmesine dayanan ve süreklilik arz eden iş ilişkilerinden doğan ödemelere aracılık edilmesini "özgün", "özellikli", "ayrı" bir ödeme hizmeti olarak değerlendirdiği anlaşılmaktadır.

Bu doğrultuda, Yönetmelikte fatura ödemesi, "elektrik, iletişim, su, doğalgaz, gibi ihtiyaçların karşılanmasına yönelik sunulan hizmetlerin karşılığı olarak yapılan ödemeler ile Bankaca uygun görülen diğer ödemeler" olarak tanımlanmıştır.

2.7 Ödeme Hizmeti Kullanıcısının İsteği Üzerine Başka Bir Ödeme Hizmeti Sağlayıcısında Bulunan Ödeme Hesabıyla İlgili Sunulan Ödeme Emri Başlatma Hizmeti

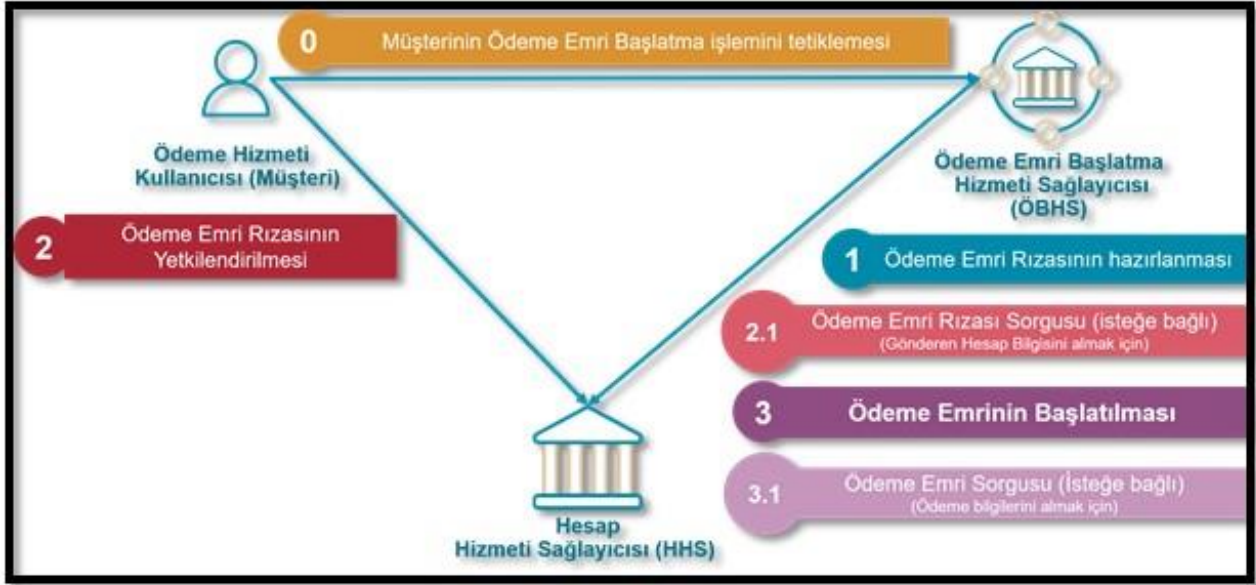
Söz konusu ödeme hizmeti kapsamında lisanslı olan Ödeme Emri Başlatma Hizmeti Sağlayıcısı (ÖBHS), ödeme hizmeti kullanıcılarının ödeme hesabı bulunduran ödeme hizmeti sağlayıcısı nezdindeki ödeme hesaplarına ulaşarak ödeme emri başlatma hizmetlerinden faydalanmasına aracılık etmektedir. ÖBHS, talebi üzerine ödeme hizmeti kullanıcısının ödeme hesabının bulunduğu ödeme hizmeti sağlayıcısı nezdindeki ödeme hesabından ödeme işlemi başlatmaktadır.

Nezinde ödeme hesabı bulunan ödeme hizmeti sağlayıcıları hesap hizmeti sağlayıcıları (HHS) olarak kabul edilmektedir. ÖBHS ise 6493 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde tanımlanan ödeme hizmetini (ödeme emri başlatma hizmetini) sunan tüzel kişi olarak tanımlanmaktadır. Ödeme emri başlatma hizmetinin tarafları; ödeme hizmeti kullanıcısı, HHS ve ÖBHS'dir.

Ülkemiz koşulları ve ihtiyaçları da göz önünde bulundurularak, paydaşların hızlı entegrasyonu, verimli ve etkin bir ödeme hizmetleri veri paylaşım servisleri deneyimi için teknik hizmet sağlayıcı odaklı bir uygulama mimarisinin tesis edilmesinin faydalı olacağı değerlendirilmiş, HHS'lerin ilgili mevzuat uyarınca oluşturulan BKM API Geçidi'ne bağlanarak nezdinde bulunan ödeme hesaplarına ilişkin 6493 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin birinci fıkrasının (f) veya (g) bentlerinde yer alan ödeme hizmetlerinin sunulması için talepte bulunan tüm diğer yetkili ödeme hizmeti sağlayıcılarına gerekli altyapıyı sağlamaları hükme bağlanmıştır.

BKM'nin teknik hizmet sağlayıcı olarak işlev göreceği bu sistemde HHS'ler ÖHVPS (Ödeme Hizmetleri Veri Paylaşım Servisleri) API Standardına uygun olarak geliştirecekleri servisleri BKM API Geçidi üzerinden ÖBHS'lere kullandırmaktadır. Böylelikle, bankalara nazaran yalın bir bilgi kaynağı ve iletişim altyapısına sahip olan ve genellikle inovatif iş modellerine sahip, "start-up" olarak nitelendirilebilecek kuruluşlar güvenli bir tek platform üzerinden HHS'lerle etkili bir şekilde iletişim kurabileceklerdir.

Şema-1: Ödeme Emri Başlatma Hizmeti Temel İş Akışı

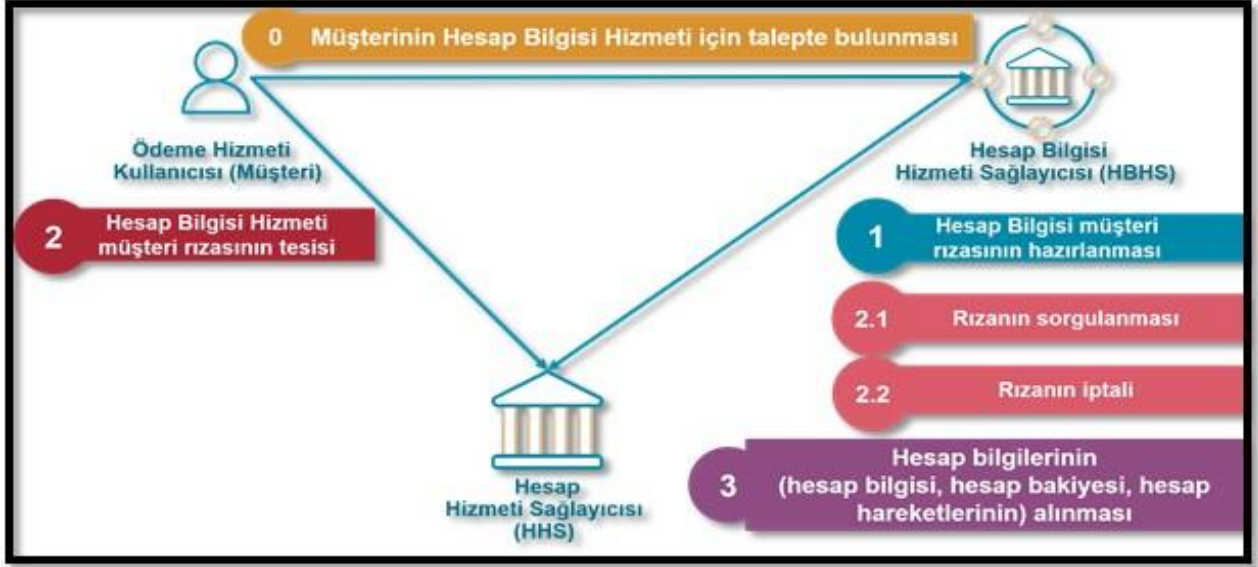
2.8 Ödeme Hizmeti Kullanıcısının Onayının Alınması Koşuluyla, Ödeme Hizmeti Kullanıcısının Ödeme Hizmeti Sağlayıcıları Nezdinde Bulunan Bir veya Daha Fazla Ödeme Hesabına İlişkin Konsolide Edilmiş Bilgilerin Çevrim İçi Platformlarda Sunulması Hizmeti

Söz konusu ödeme hizmeti kapsamında lisanslı olan Hesap Bilgisi Hizmeti Sağlayıcıları (HBHS) ödeme hizmeti kullanıcısının farklı HHS nezdindeki hesaplarına ait bilgileri derleyerek çevrim içi platformlarda toplu şekilde sunmaktadır.

HHS, ödeme hizmetleri veri paylaşım servislerini BKM API Geçidi aracılığıyla HBHS ve ÖBHS'ye sunmakla yükümlüdür. HHS ile ÖBHS ve HBHS arasında bağlantı uçtan uca güvenli bir şekilde sağlanmaktadır. Bilindiği üzere, HHS'lerin ilgili mevzuat uyarınca oluşturulan BKM API Geçidi'ne bağlanarak nezdinde bulunan ödeme hesaplarına ilişkin 6493 sayılı Kanununun 12 nci maddesinin birinci fıkrasının (f) veya (g) bentlerinde yer alan ödeme hizmetlerinin sunulması için talepte bulunan tüm diğer yetkili ödeme hizmeti sağlayıcılarına gerekli altyapıyı sağlamaları hükme bağlanmıştır.

BKM'nin teknik hizmet sağlayıcı olarak işlev göreceği bu sistemde HHS'ler, ÖHVPS API Standardına uygun olarak geliştirecekleri servisleri BKM API Geçidi üzerinden HBHS'lere kullandırmaktadır.

Şema-2: Hesap Bilgisi Hizmeti İş Akışı

2.9 Kanun'un 18 inci Maddesinin İkinci Fıkrası Çerçevesinde Elektronik Para İhraç Edilmesi

6493 sayılı Kanun'un 3 üncü maddesinin birinci fıkrasında elektronik para, "Elektronik para ihraç eden kuruluş tarafından kabul edilen fon karşılığı ihraç edilen, elektronik olarak saklanan, bu Kanunda tanımlanan ödeme işlemlerini gerçekleştirmek için kullanılan ve elektronik para ihraç eden kuruluş dışındaki gerçek ve tüzel kişiler tarafından da ödeme aracı olarak kabul edilen parasal değeri" olarak tanımlanmaktadır.

Tanımdan hareketle elektronik para ihracında öne çıkan unsurlar olarak;

- İhraç yetkisine sahip bir kuruluş tarafından kabul edilen fon karşılığı ihraç edilmesi,
- Elektronik olarak saklanması,
- Kanun'da tanımlanan ödeme işlemlerini gerçekleştirmek üzere kullanılması,
- Elektronik para ihraç eden kuruluş dışındaki gerçek ve tüzel kişiler tarafından da ödeme aracı olarak kabul edilmesi

hususları yer almaktadır. Kanun'un elektronik parayı tanımlamasından da anlaşılacağı üzere, elektronik para ihracı bir ödeme hizmeti olmayıp, ödeme hizmetlerinde kullanılan bir parasal değerdir.

Elektronik para ile ilgili olarak en çok tartışılan hususlar ise ihraç edilen elektronik paranın saklandığı hesap ile ödeme hizmeti sunumunda kullanılan ve fon saklanan ödeme hesabının ayrıştırılması ile elektronik paranın ihraç edilebileceği araçların çalışma modellerine ilişkindir.

Çalışma modellerine ilişkin kısımda bu duruma ilişkin açıklamalar getirilmiş olmakla birlikte, temel olarak bir işyeri nezdinde ödeme aracı olarak kullanılacak şekilde tasarlanan iş modellerinin elektronik para olarak değerlendirilme ihtimali kuvvetle muhtemeldir ancak yine de genel kaideler ışığında olay bazında hem teknik hem hukuki inceleme yapılması faydalı olabilmektedir.

3. Ödeme Hizmetleri Alanındaki İş Modelleri

3.1.Ödeme Hesabı İşletimi (Ödeme Hesabı Açma, Para Yatırma, Para Çekme)

Kuruluşlar, fiziki kanal, web veya mobil uygulama üzerinden müşterilerine ödeme hesabı açabilmektedirler. Ödeme hesabı açmak isteyen müşteriler (Gerçek/Tüzel Kişi) ödeme hesabı açmak için gerekli bilgileri sunduktan sonra Kuruluş tarafından ilgili mevzuat kapsamında kimlik tespiti/doğrulama işlemleri gerçekleştirilmektedir.

Genel olarak sektördeki uygulamalar incelendiğinde ilk aşamada müşteriler adına anonim hesaplar açılmakta, sonrasında onaysız olarak açılan hesaplar Kuruluş tarafından belirlenen kimlik tespit/doğrulama yöntemleri işletilerek onaylı hesaba çevrilebilmektedir.

Ödeme hesabı açma, ödeme hesabına para yükleme, ödeme hesabından para çekme gibi işlemlere ilişkin hizmetlerin sunulabilmesi için Kuruluşun mutlaka 6493 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında yetkisinin bulunması gerekmektedir.

Bu noktada, ödeme hizmeti kullanıcısının kendi adına kayıtlı başka ödeme hesaplarından bir ödeme veya elektronik para kuruluşu nezdindeki ödeme hesabına fon yüklemesi ve/veya bu hesaptan kendi adına kayıtlı başka ödeme hesaplarına fon çekmesi işlemleri, ödeme hesabına para yatırılması ve ödeme hesabından para çekilmesi işlemi olarak kabul edilmektedir.

3.2.Para Transferi

Kuruluşlar, kendi nezdinde hesap sahibi olan müşterilerin birbirlerine para göndermesine imkân tanıyabilmektedir. Müşteri, kuruluş uygulaması üzerinden fon transfer etmek isteği diğer müşterinin cüzdan numarası (hesap numarası) veya müşteri numarası gibi kişiye özel bilgisini girerek transfer işlemi gerçekleştirebilmektedir. Söz konusu işlem 6493 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde bahsedilen ödeme hesabındaki fonun aktarımını içeren para transferi kapsamına girmektedir.

Ayrıca, özellikle ödeme ve elektronik para kuruluşlarının Bankamızca işletilmekte olan FAST sisteminde katılımcı olarak yer almaya başlamaları ile birlikte kuruluşların birbirleri nezdindeki müşteri hesapları arasında da fon transferi yapılabilmesinin daha yaygın ve kullanılabilir hale gelmesi beklenmekte olup bu tür işlemler de 6493 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde bahsedilen ödeme hesabındaki fonun aktarımını içeren para transferi kapsamına girmektedir.

Ayrıca Kuruluşlar, hesap sahibi kullanıcılarının hesaplarındaki fonun üçüncü kişilerin banka/diğer ödeme hizmeti sağlayıcılarının hesaplarına transfer edilmesine imkân tanıyabilmektedirler.

Bu kapsamda gerçekleşen işlemler için de ödeme ve elektronik para kuruluşlarının 6493 sayılı Kanun'un 12 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamında yetki almış olması gerekmektedir.

3.3.Sanal POS

Sanal POS'a ilişkin çeşitli tanımlar bulunmakla birlikte en basit haliyle Sanal POS'u çevrim içi ürün ya da hizmet satışı gerçekleştirenler başta olmak üzere iş yerlerinde kredi kartı, banka kartı ve 6493 sayılı Kanun uyarınca çıkarılan ön ödemeli kartlar ile kartın kendisi fiziki olarak kullanılmadan ödeme yapılmasını sağlayan yazılım şeklinde tanımlamak mümkün bulunmaktadır.

Sanal POS, fiziki mağazalarda kartların fiziki olarak kullanılması yöntemiyle ödeme yapılmasını sağlayan Fiziki POS cihazlarının online ortamdaki hali olarak düşünülmeyle birlikte, Sanal POS adı altında sunulacak iş modeline göre gerçekleştirilen bazı işlemlerin klasik bir ödeme aracının kabulü iş modelinden farklılaşması da mümkün bulunmaktadır.

İşyerleri, Sanal POS hizmeti sunan bankalar ve lisanslı ödeme ve elektronik para kuruluşlarından Sanal POS hizmeti alabilmektedir. Mevcut durum itibarıyla bankalar işyerlerine genellikle kendilerine ait Sanal POS ürününü sunmaktadırlar. Kuruluşlar ise farklı bankalar ile POS anlaşmaları yaparak, bankaların altyapılarına

API'ler aracılığıyla bağlanarak farklı bankaların pos hizmetlerinin tek bir yazılım altında işyerlerine sunulmasını sağlamaktadır.

Söz konusu iş modelinde fon aktarımları genellikle, ödeme aracını ihraç etmiş olan ödeme hizmeti sağlayıcılarının kendi altyapıları üzerinden gerçekleşen ödemelere ilişkin toplam tutarı, Sanal POS hizmetini sunan Kuruluşa, ilgili komisyon tutarlarını düşükten sonra iletmesi şeklinde gerçekleşmekte olup bu kapsamda yapılan işlemler uygulamada temel olarak bir tür para transferi işlemi şeklinde nitelendirilmektedir.

1/12/2021 tarih ve 31676 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para İhracı ile Ödeme Hizmeti Sağlayıcıları Hakkında Yönetmeliğin "Tanımlar" başlıklı 3 üncü maddesinde ödeme aracının kabulü "*Ödeme aracı kullanılarak ilgili ödeme işleminin gerçekleşmesi için ödeme hizmeti sağlayıcısı tarafından işyerine fon transferi yapılmasıyla sonuçlanacak şekilde sunulan ve işyeri ile anlaşılmasını da içeren hizmetler*" olarak tanımlanmaktadır.

Bu kapsamda, söz konusu iş modelinde bir ödeme aracının işyerlerinde kullanılmasına imkân sağlanması sebebiyle 6493 sayılı Kanun'un 12 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında ödeme aracının kabulü açısından da yetki alınmış olmasının gerektiği değerlendirilmektedir.

Bu kapsamda, Sanal POS hizmetinin sunulabilmesi için 6493 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri ile (c) bendinin sadece ödeme aracı kabul kısmı ile sınırlı olacak şekilde izin alınması gerekmektedir.

3.4. Fiziki POS

Fiziki POS ile ödeme hizmeti, kart kullanıcılarının işlem tutarının sahip oldukları kredi kartı, banka kartı ve 6493 sayılı Kanun kapsamındaki ön ödemeli kartlarına yansıtılacak şekilde fiziki POS'un fiziken işyerlerinde bulunduğu durumda ödeme yapmalarını sağlayan hizmettir.

Bu kapsamda, Fiziki POS hizmetinin sunulabilmesi için de 6493 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri ile (c) bendinin sadece ödeme aracı kabul kısmı ile sınırlı olacak şekilde izin alınması gerekmektedir.

Ancak gerek Fiziki POS gerekse Sanal POS ile ilgili iş modellerine ilişkin olarak 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu çerçevesinde BDDK tarafından yapılacak değerlendirmelerin saklı olduğunu belirtmekte fayda görülmektedir.

3.5. Elektronik Para (Ön Ödemeli Kart) İhraç ve Kabulü

Bilindiği üzere, 6493 sayılı Kanun'un 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendindeki elektronik para tanım ve dolayısıyla işbu Rehberin 2.9. maddesinde sayılan koşulları sağlayan kuruluş tarafından oluşturulan parasal değerlerin örneğin bir hesaba bağlı ön ödemeli kart aracılığıyla Kuruluş dışında ödeme aracı kabul edilmesi durumunda hesaptaki fonlar elektronik para olarak değerlendirilmektedir.

Bu çerçevede, ödeme hizmeti kullanıcısının Kuruluş tarafından ihraç edilmiş bir ön ödemeli aracı kullanarak bir işyerinde mal veya hizmet alımı yapabilmesi için, Kuruluşun öncelikle 6493 sayılı Kanun'un 18 inci maddesinin ikinci fıkrası kapsamında elektronik para ihracına yetkili bir elektronik para kuruluşu olması gerekmektedir.

Diğer bir ifadeyle Kuruluşun, işlemler sonucunda ödeme işlemine ilişkin tutarı, ödeme aracını ihraç eden kuruluş olarak kendisi üzerinden aktarılacak şekilde ve aynı zamanda işyerlerinde ödeme yöntemi olarak da kullanılacak bir ödeme aracı çıkarabilmesi için elektronik para ihraç yetkisine sahip olması gerekmektedir.

Elektronik paranın gerek doğası gereği gerekse Kanun'daki tanımı gereği bir ödeme aracı olduğu düşünüldüğünde, bahse konu iş modelleri için Kuruluşun 6493 sayılı Kanun'un 12 nci maddesinin (c) bendi uyarınca da yetkiye sahip olması gerekmektedir. Bu kapsamda, elektronik para kuruluşunun elektronik para ihracı yetkisinin yanı sıra ödeme aracı ihracı yetkisine de sahip olması gerekmektedir.

Elektronik para hesapları Bankamız tarafından "ödeme hesabı" olarak kabul edildiğinden (anonim özellikli ön ödemeli araçlar hariç olmak üzere), elektronik para ihracına ilişkin iş modellerinin sunulabilmesi için ilgili Kuruluşun 6493 sayılı Kanun'un 12 nci maddesinin (a) bendi uyarınca yetkilendirilmesi de gerekmektedir.

Bu kapsamda, anonim özellikli ön ödemeli araçlar haricinde elektronik para ihracı için 6493 sayılı Kanun'un 12 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentleri ile 18 inci maddesinin ikinci fıkrası kapsamında yetki alınması gerekmektedir.

Diğer yandan, yukarıda bahsedilen yetkilere ilave olarak, kurgulanan iş modeli çerçevesinde gerçekleştirilmesi planlanan ödeme işlemlerinin türlerine göre ilave yetkilerin alınması da gündeme gelebilecektir. Örneğin ön ödemeli araç (elektronik para) kullanılarak fon transferi yapılmasının mümkün kılınması durumunda 6493 sayılı Kanun'un 12 nci maddesinin (b) ve/veya (ç) bendi uyarınca, fatura ödenmesine imkan tanınması durumunda ise (e) bendi uyarınca da gerekli yetkilendirmenin yapılmış olması gerekmektedir.

Diğer yandan ödeme kuruluşları, ödeme hesabına para yatırma, para çekme, para transferi ve fatura tahsilatı işlemlerinin sunulması ile ilgili olarak, işyerlerinde mal veya hizmet alımlarında kullanılamaması şartıyla, elektronik para ihraç yetkisi olmadan da 6493 sayılı Kanun'un 12 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sahip olduğu yetkiye istinaden ödeme aracı ihraç edebileceklerdir.

Ek olarak, mobil ödemelere aracılık, mobil ödeme ve sanal pos iş modelini sunan kuruluşların ödeme aracı kabul etmesi sebebi ile 6493 sayılı Kanun'un 12 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin sadece ödeme aracı kabul kısmı ile sınırlı olacak şekilde yetki almalarının gerekli olduğu değerlendirilmektedir.

3.6. Dijital Cüzdan

Dijital cüzdan hizmeti, *"ödeme hizmeti kullanıcısının tanımladığı ödeme hesabına veya ödeme aracına ilişkin bilgilerin saklandığı, bir elektronik cihaz, çevrim içi hizmet veya uygulama olarak sunulan ve müşteriye tanımladığı ödeme hesabı veya ödeme aracına ilişkin bilgileri kullanarak ödeme işlemi gerçekleştirme imkânı sağlayan ödeme aracı"* şeklinde tanımlanabilecektir.

Bu kapsamda, Dijital cüzdan hizmeti sunan kuruluşun her hâlükârda 6493 sayılı Kanun'un 12 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında faaliyet göstermek için yetkilendirilmiş olması gerekmektedir.

Diğer taraftan, elektronik para (ön ödemeli araç) örneğinde olduğu gibi, dijital cüzdan hizmetinde de farklı iş modelleri benimsenerek diğer ödeme hizmeti türlerinin kapsamına giren işlemlerin yapılmasına imkân sağlanması da mümkün bulunmaktadır.

Örneğin, dijital cüzdan kullanılarak cüzdana fon yüklemesi yapılabileceği gibi dijital cüzdan kullanılarak para transferi, fatura ödemesi veya ödeme emri başlatma hizmetlerinin de sunulması mümkün bulunmaktadır. Bu kapsamda, Dijital cüzdan kullanılarak kullanıcıya sunulan hizmetlere göre, Kuruluşun 6493 sayılı Kanun'un 12 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine ilave olarak diğer ilgili bentler kapsamında da faaliyet göstermek için yetkilendirilmiş olması gerekecektir.

Diğer taraftan, Dijital cüzdanın, işyerlerinde ödeme aracı olarak kullanılabilmesi ve bu tür işlemlerde ödeme işlemine ilişkin tutarın dijital cüzdan hizmeti sunan kuruluş üzerinden aktarılması durumunda, kuruluşun 6493 sayılı Kanun'un 18 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca elektronik para ihraç etmek için yetkilendirilmiş olması gerekmektedir.

3.7. Mobil Ödeme

Mobil ödeme, kullanıcıların satın aldıkları mal ve hizmetin ödemesinin, faturalı hatlarda kullanılan cep telefonu faturasına yansıtılması, ön ödemeli hatlarda ise yüklenen bakiyeden düşülmesi suretiyle gerçekleştirildiği ödeme modelidir.

Mobil ödemeye ilişkin iş akışı şu adımlardan oluşmaktadır;

1. GSM hat sahibi üye işyerinden mal veya hizmet satın alma işlemini gerçekleştirir ve üye işyeri hat sahibi müşteriye mal veya hizmetin faturasını keser.
2. Müşteri ürün veya hizmet bedelini fatura veya ön ödemeli TL bakiyesi ile öder.
3. GSM operatörü tarafından tahsil edilen tutar üye işyerine ödenir.

İşleyişte, GSM operatörlerinin kontrolünü elinde bulundurduğu Kuruluşlar "Gönderenin Ödeme Hizmet Sağlayıcısı" olarak hizmet vermekte iken "Alıcının Ödeme Hizmeti Sağlayıcısı" diğer ödeme hizmet sağlayıcıları olabilmektedir. Ancak her durumda mobil ödemelerde gönderenin ödeme hizmet sağlayıcısı olarak hizmet veren kuruluşun 6493 sayılı Kanun'un 12 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi ve iş modelinin gereklerine göre ilave olarak (a) ve (b) ve (c) bentleri kapsamında izin alması gerekmektedir. Yönetmeliğin 18 inci maddesinin altıncı fıkrası kapsamında ödeme ve elektronik para kuruluşlarının birbirlerinin temsilcisi olarak sunacakları hizmetlerle ilgili olarak sunulacak hizmetin kendi faaliyet izinleri kapsamında bulunması şartı getirilmiş olup, temsilci olacak Kuruluşun da ilgili ödeme hizmeti türünden mutlak suretle gerekli yetkiye sahip olması gerekmektedir.

Diğer taraftan, Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin onbeşinci fıkrası çerçevesinde Kuruluşun, fatura ödemeleri kapsamında sunduğu hizmetlerle ilgili olarak yurt dışında yerleşik olanlar dâhil işbirliği yapılan ödeme hizmeti sağlayıcıları ile temsilcilerin sahip oldukları fonlara ilişkin tutulan takip hesapları, bu hesapların sadece fatura ödemesi çerçevesinde gerçekleştirilecek işlemlerin yapılması amacıyla kullanılması kaydıyla ödeme hesabı olarak değerlendirilmeyecektir.

Bu kapsamda, fatura ödemelerine aracılık hizmetinin temsilci/veya şube üzerinden fiziki olarak sunulduğu durumda fatura ödemeleri kapsamındaki fonların ödeme hesaplarında değil de takip hesaplarında tutulduğu durumlarda ödeme hesabının işletilmesine ilişkin olarak 6493 sayılı Kanun'un 12 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında yetki alınması gerekmemektedir. Ancak, Kuruluşun ödeme hizmeti kullanıcı adına açtığı hesaplar vasıtasıyla fatura ödenmesine aracılık etmesi durumunda 6493 sayılı Kanun'un 12 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca yetkilendirilmiş olması gerekecektir.

Ödeme hizmeti kullanıcı adına açılan ödeme hesapları aracılığıyla fatura ödemelerine aracılık edilmesi durumunda söz konusu ödeme hesaplarının elektronik para özelliği arz etmesi durumunda buna ilaveten ödeme aracı ihraç yetkisi ile 6493 sayılı Kanun'un 18 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca elektronik para ihraç yetkisinin de bulunması bir zorunluluk olacaktır.

3.8.Mobil Ödemelere Aracılık

Mobil ödeme iş akışında gönderenin ödeme işlemine konu tutarının alıcı olan üye işyerine aktarılmasına aracılık eden kuruluş "alıcının ödeme hizmeti sağlayıcısı" olarak adlandırılmaktadır.

"Alıcının Ödeme Hizmeti Sağlayıcısı", mobil ödemeye ilişkin olarak "Gönderenin Ödeme Hizmeti Sağlayıcısı" tarafından gönderilen fonları üye işyerine aktarana kadar ilgili koruma hesaplarında muhafaza etmekte olup belirli vadelerle üye işyerlerinin hesaplarına aktarmaktadır. Bu açıdan bakıldığında, "Alıcının Ödeme Hizmeti Sağlayıcısı" para transferi/ödeme aracının kabulü kapsamında değerlendirilebilecek hizmetler sunmaktadır.

Söz konusu iş modelinde müşteriler ürün veya hizmet bedelini hat faturasıyla veya ön ödemeli hat sahibi ise hesabındaki TL bakiyesi ile ödedikten sonra GSM operatörünün kontrolünü elinde bulundurduğu ve temsilcisi olduğu kuruluş, hizmet bedellerini alıcının ödeme hizmeti sağlayıcısının korumalı hesabına aktarmaktadır. Alıcının ödeme hizmeti sağlayıcısı ise üye işyeriyle yapılan sözleşmede belirtilen periyotlara göre korumalı hesaptan üye işyerine hakedişleri göndermektedir.

Bu kapsamda, mobil ödemelere aracılık hizmetine ilişkin olarak alıcının ödeme hizmeti sağlayıcısı olarak hizmet verilebilmesi için 6493 sayılı Kanun'un 12 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri ile (c) bendinin sadece ödeme aracı kabul kısmı ile sınırlı olacak şekilde izin alınması gerekmektedir.

Ek – Tablo 1*

Faaliyet alanları/İş Modelleri		KANUN'UN 12. MADDESİNİN BİRİNCİ FIKRASININ							18/2 (E-Para İhracı)	
		A	B	C	Ç	D	E	F		G
ÖDEME HESABI İŞLETİMİ	Ödeme Hesabı Açma									
	Para Yatırma									
	Para Çekme									
PARA TRANSFERİ	Kullanıcılar Arası Para Transferi									
	Banka Hesabına Para Transferi (3. Kişi)									
POS İŞLEMLERİ	Sanal POS									
	Fiziki POS									
ÖN ÖDEMELİ KART İHRACI	Ödeme Hizmetlerinin Sunulması ile İlgili Olarak (Mal veya Hizmet Alımlarında Kullanılmaması Şartıyla)									
	Herhangi Bir Yerde Mal veya Hizmet Alımı Yapabilmesi ile İlgili Olarak (Elektronik Para Özelliği Taşıyan Kart)									
	Anonim Özellikli Ön Ödemeli Kart									
ELEKTRONİK PARA İHRACI (Elektronik Para Kuruluşu)										
DİJİTAL CÜZDAN										
MOBİL ÖDEME										
PARA HAVALESİ	Herhangi bir hesabı bulunmayan göndericinin para havalesi hizmeti sunan Kuruluş nezdinde hesabı bulunan alıcıya temsilci/şube üzerinden para göndermesi									
	Para havalesi hizmeti sunan Kuruluş nezdinde hesabı bulunan göndericinin, herhangi bir hesabı bulunmayan alıcı adına temsilci/şube üzerinden nakit olarak çekilmek üzere para göndermesi” hizmetinin sunulabilmesi									
	Herhangi bir hesabı bulunmayan göndericinin para havalesi hizmeti sunan Kuruluş temsilci/şubesi üzerinden alıcının banka hesabına para göndermesi									
	Banka hesabı bulunan göndericinin, alıcı tarafından temsilci/şube üzerinden nakit olarak çekilmek üzere Kuruluşun banka hesabına para göndermesi									
	Gönderici adına herhangi bir hesap bulunmaksızın temsilci/şube üzerinden, alıcı tarafından yine temsilci/şube üzerinden nakit olarak çekilmek üzere para göndermesi									
FATURA ÖDEMELERİNE ARACILIK	Temsilci/Şube üzerinden fatura tahsilat hizmeti									
ÖDEME EMRİ BAŞLATMA										
HESAP BİLGİSİ SAĞLAMA										
MOBİL ÖDEMELERE ARACILIK										

* Yeşil renk, sunulması planlanan iş modeli kapsamında asgari olarak izin alınması gereken bentleri göstermektedir.